

Helyi tanterv

Történelem

5-6. évfolyam

Törvényi háttér

5/2020 (01.30.) Korm.rendelet

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

Magyar Közlöny 17.

Az Oktatási Hivatal által javasolt Kerettanterv alapján

Készítette: Szombathné Nagy Andrea

2020

Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve

követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen.

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapi nyomán keletkező tudására.

5-6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmódtörténelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával

5. ÉVFOLYAM

A tanuló az 5. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, egyeduradalom, demokrácia, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténelmi: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 5. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
5. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	18
A kereszténység	5
A középkor világi	16
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	22
Évente két mélységelvű téma /Projekthét	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység: témakör	Személyes történelem	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel Az időszámítás elvének megismerése Egyszerű, személyes történetek elmesélése. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. 	
Fogalmak Kronológia	<p>kódex</p> <p>Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika). Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. Időszalag készítése 	

Tematikus egység: témakör	Fejezetek az ókor történetéből	Órakeret 18 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> Földművelés a Nílus mentén. Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján A legjelentősebb találmány: az írás. 	

<p>Tanulási eredmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. • Görög istenek, az olümpiai játékok. • Az athéni és spártai nevelés. • Róma alapítása a mondákban. • Egy római polgár mindennapjai. • A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek. • Római emlékek Pannóniában. • Görög hadviselés a marathóni csata példáján. • Nagy Sándor hadserege és hódításai. • Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. • Caesar légiói. • A Római Birodalom szétesése. • A Hun Birodalom. • Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. • Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. • Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. • A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése. • Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. • A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése • A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. • Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
<p>Fogalmak</p> <p>Személyek</p> <p>Kronológia</p> <p>Topográfia</p>	<p>öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.</p> <p>Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athénéé, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p>

	<i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről. • Térképvázzlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével. • Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése. • Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről. • A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Helyi ókori tárgyú gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése

Tematikus egység: témakör	A kereszténység	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. • Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. • Történetek az Újszövetségből. • A kereszténység főbb tanításai. • A kereszténység elterjedése. • A keresztény hitélet színterei és szertartásai. • A kereszténység jelképei. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. • Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. • A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. • A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, 	
Fogalmak	egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszttség és úrvacsora	
Személyek Topográfia	Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. Jeruzsálem, Betlehem.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése. • Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján. • Képek gyűjtése bibliai helyszínekről. • Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen. 	

Tematikus egység: témakör	A középkor világi	Órakeret 16 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Királyok és nemesek • Várépítészet – híres magyar középkori várak. • Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete). • A középkori egyházszerkezet. • A szerzetesség és a kolostor. • Román és gótikus templomépítészet – híres magyar egyházi emlékek. • Oktatás a középkorban. • A céhek. • A városi polgárok. • Városépítészet – híres magyar középkori városok. • Könyvnyomtatás és reneszánsz. • Az iszlám–arab kihívás. • A nehézlovas harcmódor. • Keresztések a Szentföldön. • A lovagi életforma és kultúra. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. • A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. • Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. • A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). • A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. 	
Fogalmak Személyek Topográfia	<p>földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.</p> <p>Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p>Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	

Tematikus egység: témakör	Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	Órakeret 22 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba • Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. • Álmos és Árpád alakja a krónikákban. • A honfoglalás: Etelközről a Kárpát-medencébe. • Történetek a kalandozó magyarokról. • Géza és István alakja a krónikákban. • István harca Koppánnal és a koronázás. • Államalapítás: egyházszerzés, vármegyék és törvények. • Szent László, a lovagkirály. • Könyves Kálmán, a művelt király. • III. Béla, a nagyhatalmú király. • II. András és az Aranybulla • IV. Béla és a tatárjárás. • Szent Gellért. • Szent Erzsébet. • Szent Margit. • A pozsonyi csata. • Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. • Szent Korona. • Palást, jogar, országalma. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. • Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. • Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. • Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. • A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon. 	
Fogalmak Személyek	<p>hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p> <p>Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p>	

Kronológia	895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.
Topográfia	Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Csás
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése. • Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében. • A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben. • Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről. • A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

A továbbhaladás feltételei az 5. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 5. évfolyam végén	<p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; • tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra; • ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére; • valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori európai történelmi folyamatokban. <p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; • tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra; • ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban példákat hoz a
--	--

	<p>magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;</p> <ul style="list-style-type: none"> • valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori európai történelmi folyamatokban. <p>ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni; • megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források); • megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat; • felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához; • képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni; • egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni. <p>TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját; • használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást; • időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével; • a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz; • használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére; <p>SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;; • meghallgatja mások véleményét, érveit; <p>TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között; • felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, • példákat hoz a történelmi jelenségekre;
--	--

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projektthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

6. ÉVFOLYAM

A tanuló az 6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 6. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
6. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	12
Új látóhatárok	11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	16
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	7
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	18
Évente két mélységelvű téma	4
Összes óraszám:	74

Tematikus egység: témakör	Képek és portrék a magyar állam virágkorából	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Károly és az aranyforint. • Nagy Lajos, a hódító. • Luxemburgi Zsigmond, a császár • Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. • A nándorfehérvári diadal. • Mondák és történetek Mátyás királyról. • A fekete sereg. • Mátyás reneszánsz udvara. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. 	
Fogalmak	aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.	
Személyek	I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.	
Kronológia	1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal,	
Topográfia	1458–1490 Mátyás uralkodása.	

	Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint. • A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével). • Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról. • A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.

Tematikus egység: témakör	Új látóhatárok	Órakeret 11 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A felfedezők útjai. • A világkereskedelem kialakulása. • Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák. • A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. • A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. • Az első bankok és tőzsdék. • Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. • Reformáció és katolikus megújulás. • Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása (magyar példák) • Vallási türelem Erdélyben. • A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. • A középkort felváltó világnézet: a felvilágosodás. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. • A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. • A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. • A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. • Érvelés a vallási türelem mellett. 	
Fogalmak	gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus,	
Személyek	ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.	
Kronológia	Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.	
Topográfia		

	1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete. Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján. • A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése. • Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről. • Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson. • Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

Tematikus egység: témakör	Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	Órakeret 16 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • II. Lajos és a mohácsi csata. • Buda eleste és az ország három részre szakadása. • A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős). • Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. • Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. • Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. • Buda visszavétele: a török kiűzése. • Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig. • Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. • A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal. • Mária Terézia, a családjának és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. • Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő). 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. • Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • A három részre szakadt ország térképének értelmezése. • Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére. • II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás. I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia. 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc. Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése. • Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása. • Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről. • A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése. • A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása. • Képek gyűjtése főúri kastélyokról.

Tematikus egység: témakör	Élet a kora újkori Magyarországon	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. • Magyarország újranevesülése és újranevesítése. • Népek és vallások együttélése. • A barokk városépítészet. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. • A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. 	

	<ul style="list-style-type: none"> A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.
Fogalmak	nemzetiség, ortodox, barokk.
Topográfia	Debrecen, Temesvár.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról. Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről. Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

Tematikus egység: témakör	Forradalmak kora	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> Gyapotból pamut. A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján. 	
Fogalmak Személyiség Kronológia Topográfia	<p>ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra</p> <p>James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon</p> <p>1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p>Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a gyermekmunkáról. Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen. Napóleon-ábrázolások gyűjtése. 	

Tematikus egység: témakör	Élet a kora újkori Magyarországon	Órakeret 6 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. • Magyarország újraneépülése és újraneépítése. • Népek és vallások együttélése. • A barokk városépítészet. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. • A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. • A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével. 	
Fogalmak	nemzetiség, ortodox, barokk.	
Topográfia	Debrecen, Temesvár.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. • Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. • Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről. • Egy barokk templom megtekintése a saját településen. 	
Tematikus egység: témakör	A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	Órakeret 18 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Széchenyi István alkotásai. • A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye. • A március 15-i események és a 12 pont. • Kossuth Lajos szerepe. • Az áprilisi törvények. • A Batthyány-kormány. • Görgei Artúr, a hadvezér. • A tavaszi hadjárat. • A Függetlenségi Nyilatkozat. • A fegyverletétel és megtorlás – Arad. • Deák Ferenc szerepe. • A kiegyezés megkötése. • Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. • A kor történelmi szereplőinek jellemzése • A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. • A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. • A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó büntetés) • A kiegyezés értékelése.
Fogalmak	országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.
Személyek	Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.
Kronológia	1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.
Topográfia	Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Mo.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről. • Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről. • Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről. • Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról. • 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken. • Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projekthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

A továbbhaladás feltételei az 6. évfolyam végén

	<p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK</p> <p>A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
--	--

A továbbhaladás feltételei az 6. évfolyam végén

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világgképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-
oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;

	<p>TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját; • használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást; • időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével; • a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
--	---